

Wij zijn allen 'bekende' Nederlanders!

R.M. Eygendaal CISMP & R.N.R. van Os MA

Afgelopen maanden stond dit onderwerp regelmatig in de mediagenieke schijnwerpers. Internetters werden hierbij nadrukkelijk gewaarschuwd voor de gevaren van digitale sociale netwerken, met name het risico dat men loopt inzake privacy en (informatie)beveiliging van de eigen gegevens. De aanleiding hiervoor is te herleiden in de toenemende populariteit van digitale sociale netwerken zoals Hyves, Facebook, MySpace, LinkedIn et cetera. Hyves heeft momenteel al meer dan 5 miljoen leden, ook LinkedIn en Myspace tellen inmiddels miljoenen leden. Al deze sites zijn gericht op het onderhouden en/of (verder) op(uit)bouwen van een sociaal- of zakelijk netwerk middels zogenaamde persoonsprofielen. Feitelijk zijn het openbare digitale ontmoetingsplekken voor familie, vrienden, bekenden en zakenrelaties.

Om gebruik te kunnen maken van een digitale sociaal netwerk wordt veel persoonlijke informatie op internet gezet. Naast de bekende NAW gegevens vormen ook zelfgemaakte contents zoals video, foto's, en tekst tegenwoordig een hoeksteen van de digitale identiteit welke online worden geplaatst. Naast voornoemde gegevens staan er ook teksten over de persoonlijke interesses en meningen van de gebruiker, alsook informatie over de dagelijkse werksituatie en zelfs de complete CV's online in hun gepersonaliseerde profiel(en).

Gewenst of ongewenst?!

Is dit nu een gevaarlijke, gewenste of ongewenste ontwikkeling? Meninge hierover lopen sterk uiteen, zo blijkt uit verschillende onderzoeken. Uit het onderzoek naar de Digitale Huishoudens van Ilse media uitgevoerd door onderzoeksbureau Interview-NSS blijkt dat tweederde van de Nederlandse internetgebruikers er bewust mee bezig is. Bewust wil zeggen dat men zich realiseert welke informatie zij over zichzelf op het web zetten. Uit ditzelfde onderzoek komt naar voren dat 50% van de internetters zich niet druk maakt over wat anderen over hen op internet plaatsen. 21% van de respondenten heeft een eigen website of weblog en bijna één derde van de respondenten is geregistreerd bij een digitaal sociaal netwerk zoals Hyves. Noemenswaardig is dat circa de helft van de Nederlanders zichzelf via Google regelmatig checkt om te zien wat er zoal over hen op internet terug te vinden is. Het merendeel, circa 45%, van de Nederlanders maakt gebruik van een apart e-mail adres voor online registraties. Bij de meer actieve, doorgewinterde internetters ligt dit percentage aanzienlijk hoger, namelijk op 80%. Uit een recent internetveiligheidsonderzoek ingesteld door InternetServiceProvider (ISP) XS4all, 'is internet veiliger geworden' blijkt dat jongeren zich meer bewust lijken te zijn van de risico's van beschadiging aan hun computer en het kwijtraken van belangrijke informatie dan volwassenen en senioren. Ook blijkt uit de onderhavige onderzoeksrapportage dat 4 op de 5 internetters het zoeken naar informatie op internet als veilig beschouwt. Slechts 20% van de Nederlanders denkt dat internet afdoende veilig en beveiligd is voor het uitwisselen van gevoelige informatie. Beide onderzoeken tonen aan dat het internetveiligheidsbewustzijn van de Nederlanders gegroeid is. Opmerkelijk genoeg ten opzichte van Amerikaanse Internetgebruikers. Amerikaans onderzoek uitgevoerd in het kader van The Pew Internet & American Life Project geeft een tegenovergesteld beeld. Hieruit blijkt dat 60% van de internetgebruikers niet bezorgd, of het zich niet bewust is(!) over de hoeveelheid persoonlijke informatie die online terug te vinden is. Ongeveer eenzelfde percentage geeft aan geen moeite te doen deze gegevens te beperken, terwijl slechts één op de vijf actief probeert om de online privé informatie in te dammen!

Werkgevers

Het onderzoek van The Pew Internet & American Life Project toont aan dat één op de tien internetgebruikers gebruik maakt van online zelfpromotie, meestal rondom het werk of de specifieke werkzaamheden. Daarbij moet worden gedacht aan het opleuken van persoonlijke informatie op bijvoorbeeld LinkedIn. Veelal gaat het, opmerkelijk genoeg, om de hoger opgeleide werknemers die geneigd zijn om hier aandacht en energie aan te besteden.

Kwetsbaar

Organisaties op het gebied van de informatie- en persoonsgegevensbeveiliging waarschuwen voor misbruik van de persoonlijke informatie door kwaadwillenden. Volgens deze organisaties zouden mensen kwetsbaarder zijn als ze gevoelige informatie met de buitenwereld delen. Ook liggen chantage en identiteitsfraude op de loer wanneer de persoonlijke informatie wordt gestolen. Om nog maar te zwijgen van uitlatingen, welke men op jonge, jeugdige leeftijd op een forum plaatst, waarmee men later, carrière makend te pas en onpas mee geconfronteerd kunt worden! Het Europese agentschap ENISA (European Network and Information Security Agency) is opgericht om internetveiligheid te bestuderen en de Europese Unie (EU) en haar lidstaten te adviseren over de beveiliging van informatie- en communicatienetwerken. ENISA heeft een rapport, zonder medewerking van deze netwerken(!), doen uitgaan over het gevaar van sociale netwerken, zoals Myspace, LinkedIn, weblogs etc. Het ENISA is dan ook de mening toegedaan dat het gebruik maken van sociale online netwerken niet geheel gespeend is van veiligheidsrisico's en waarschuwt dan ook nadrukkelijk voor misbruik van persoonlijke informatie en het feit dat digitale sociale netwerken ontworpen zijn als een openbare digitale ontmoetingsplek voor vrienden, kennissen, familie en zakenrelaties. Men concludeert dat er onvoldoende besef is dat men op deze sites mogelijkheden heeft om profielen af te schermen. Door de intieme sfeer tussen 'digitale vrienden' op de netwerken worden mensen verleid de meest persoonlijke informatie prijs te geven met alle mogelijke gevolgen, gewenst en met name ongewenst, van dien. Waarbij eenmaal prijsgegeven informatie nooit meer verdwijnt van het Internet. Derden zouden aan de haal kunnen gaan met deze persoonlijke informatie. 'Wat kan leiden tot stalking, ongewenste reclame, bedrijfsspionage, afpersing en alle andere gevaren die horen bij de koppeling van data,' aldus het ENISA. Daarnaast zijn de netwerken kwetsbaar voor de meer algemene internetbeveiligingsgevaren, zoals spam, virussen, en identiteitsdiefstal.

Het ENISA adviseert dan ook dat de diverse overheden bewustwordingscampagnes entameren om de gebruikers te waarschuwen voor gevaren. Ook adviseert men de lidstaten kritisch naar hun privacywetgeving te laten kijken en indien nodig deze aan te (laten) passen. Alhoewel het ENISA vindt dat aanbieders van de sociale netwerken een duidelijk privacybeleid moeten gaan voeren en meer openheid van zaken dienen te geven over wat ze met de verzamelde persoonlijke informatie doen, is zij hier sec geen tegenstander van. Bewust sociaal netwerken is iets wat binnen het hiervoor gestelde voor een ieder mogelijk moet kunnen zijn!

Uit een korte inventarisatie naar het beleid van een aantal aanbieders van sociale netwerken blijkt dat het privacybeleid netjes geregeld is. Zo staat Hyves in het Wbp-meldingenregister onder nummer 1328365 ingeschreven. Andere aanbieders zoals LinkedIn, Facebook, zijn deelnemer aan het TRUSTe Privacy Program. Ook hebben de aanbieders regelingen om klachten in te dienen wanneer er sprake is van misbruik van gegevens. Het ENISA onderzoek is op dit punt (nog) niet volledig en men dient hier dan ook verder onderzoek naar te doen.

People search tools

Een laatste nieuwe ontwikkeling, in lijn met het op Internet plaatsen of zoeken van persoonlijke informatie, zijn de zogenaamde 'people search tools'. People search tools zijn online diensten waarbij het mogelijk is alle online gegevens over een persoon (naam) te vinden, bijvoorbeeld iemands LinkedIn profiel, video's op YouTube, blogartikelen etc. Voorbeelden hiervan zijn de het internationale Spock.com en de Nederlandse people-search-tool wieowie.nl. Via *people search tools* kun je foto's, Hyves, Myspace en LinkedIn profielen van personen vinden zonder dat je daarvoor eerst uren door google pagina's hoeft te bladeren. Daarnaast vinden dit soort tools websites en blogs waar de gezochte naam op staat.

Resumé

Digitale sociale netwerken en 'people search tools' gelijken handige hulpmiddelen te zijn. Edoch met de opkomst van deze tools is internet meer dan voorheen verworden tot een populistisch (pulp)medium in plaats van sec ten dienste van de wetenschap, zoals waarvoor het van origine voor bedoeld was. Als internetgebruiker is de kans groot dat een ieder, in ons land, indien men gebruik maakt van één van de voornoemde sociale netwerken, verworden is tot een bekende Nederlander! Het enige wat dan rest is het van je af(laten) slaan van paparazzi!

Bronnen

<http://www.ilsemedia.nl/en-web-nieuws-persberichten-28122007.php>

http://www.pewinternet.org/pdfs/PIP_Digital_Footprints.pdf

<http://www.experian.nl/>

<http://www.xs4all.nl/nieuws/pdf/isinternetveiligerworden.pdf>

<http://www.edrgroup.nl/>

<http://www.liwwadders.nl/data/nieuws/items/EEAVlpZyyyxzQWHrE.php>

http://www.enisa.europa.eu/doc/pdf/deliverables/enisa_pp_social_networks.pdf

Over de auteurs; Ronald Eygendaal is werkzaam als Security Consultant bij Getronics PinkRocade en heeft meer dan vijftien jaar ervaring in beveiliging, fraudeonderzoeken en informatiebeveiliging in het bijzonder. Hij is voorzitter van de vakgroep informatiebeveiliging van de Vereniging Beveiligingsmanagers Nederland (VBN)

Ralph van Os, als hogeschooldocent criminologie en integrale veiligheidkunde verbonden aan de Academie Bestuur & Recht (ABR) Saxion Hogescholen. Eigenaar/directeur Vanos Recherche Beveiligings Adviesbureau, Vanos Security te Almelo.